

'Η ωχριάση – μία από τις πιο διαδεδομένες ασθένειες των καλλιεργούμενων φυτών'

Автор(и): проф. д-р Стойка Машева, ИЗК "Марица" Пловдив

Дата: 05.04.2026 Број: 4/2026

Η ασθένεια του αλευρώδους είναι μια από τις πιο διαδεδομένες ασθένειες που προσβάλλουν τις καλλιεργούμενες φυτικές καλλιέργειες και η οικονομική της σημασία αυξάνεται συνεχώς. Προσβάλλει σχεδόν όλα τα είδη φυτών – δημητριακά, λαχανικά, καρποφόρα δέντρα, αμπέλια, διακοσμητικά και δασικά δέντρα. Σε σύγκριση με άλλες ασθένειες, είναι η πιο εύκολη στην αναγνώριση. Τα αιτιολογικά παράγοντας του αλευρώδους είναι πάνω από 200 είδη μυκήτων που ανήκουν σε 11 γένη. Έχουν επίσης πάνω από 700 εξειδικευμένες μορφές. Οι ξενιστές αυτών των παθογόνων είναι περισσότερα από 7000 είδη καλλιεργούμενων και άγριων φυτών.

Τα αιτιολογικά παράγοντας του αλευρώδους στις καλλιεργούμενες φυτικές καλλιέργειες ανήκουν κυρίως στα γένη *Oidium*, *Erysiphe*, *Sphaerotheca*, *Leveillula*, *Podospaera*, *Uncinula*, κ.λπ. Παρά την ποικιλομορφία των αιτιολογικών παραγόντων, τα συμπτώματα στα φυτά είναι παρόμοια. Πρόκειται για χλωρωτικές κηλίδες καλυμμένες με άφθονη αλευρώδη επίστρωση, από την οποία πήρε το όνομά της η ασθένεια. Αργότερα, οι κηλίδες μεγεθύνονται, συγχωνεύονται και καλύπτουν ολόκληρο το φύλλο. Παρατηρούνται συχνότερα στην άνω επιφάνεια του φύλλου, μερικές φορές στην κάτω, καθώς και σε νέα στελέχη, μπουμπούκια λουλουδιών και νέους καρπούς.

Τα μολυσμένα φύλλα συχνά παραμορφώνονται, καίγονται και πέφτουν πρόωρα. Η σοβαρή μόλυνση μειώνει τη φωτοσύνθεση. Οι αποδόσεις μειώνονται σημαντικά. Οι ετήσιες απώλειες ποικίλλουν στο εύρος 20–40%. Λόγω της επιφυτοτικής εξάπλωσης του αλευρώδους στα αμπέλια στην Ευρώπη κατά την περίοδο 1850–1854, η παραγωγή κρασιού στη Γαλλία μειώθηκε κατά πάνω από 75%. Για την ποικιλία μήλου Jonathan που είναι ευαίσθητη στον αλευρώδη, ο συντελεστής ζημιάς μπορεί να φτάσει έως και το 97%. Μεγαλύτερη οικονομική σημασία για τη Βουλγαρία έχει ο αλευρώδης στα δημητριακά, τα λαχανικά, τα καρποφόρα δέντρα και τον καπνό.

Το παθογόνο αναπτύσσεται σε υψηλές θερμοκρασίες και χαμηλή σχετική υγρασία αέρα. Ο μύκητας δεν απαιτεί την παρουσία νερού στην επιφάνεια του φύλλου για να προκαλέσει μόλυνση. Ωστόσο, απαιτείται υψηλή ατμοσφαιρική υγρασία για την βλάστηση των σπορίων, αλλά η μόλυνση μπορεί να συμβεί ακόμη και κάτω από 50%. Επομένως, η ασθένεια συναντάται συχνά σε πυκνές φυτείες με χαμηλή ένταση φωτός, όπου ο αερισμός είναι κακός. Τα αιτιολογικά παράγοντα του αλευρώδους χαρακτηρίζονται από ξενιστική ειδικότητα – δεν μπορούν να επιβιώσουν χωρίς τον συγκεκριμένο ξενιστή. Τα σπόρια του μύκητα διασπείρονται από τα ρεύματα του αέρα. Ζεστές μέρες και δροσερές νύχτες στα τέλη του καλοκαιριού δημιουργούν ένα ιδανικό περιβάλλον για την ανάπτυξη και τη διάδοση των σπορίων. Εκτός από τη θερμοκρασία και τη σχετική υγρασία του αέρα, πολλοί άλλοι παράγοντες επηρεάζουν την ανάπτυξη του αλευρώδους. Η υπερβολική ανισορροπητή γονιμοποίηση με άζωτο, οι πυκνές καλλιέργειες και η καλλιέργεια ευαίσθητων ποικιλιών είναι προϋποθέσεις για σοβαρή ανάπτυξη της ασθένειας. Έχει διαπιστωθεί ότι τα αιτιολογικά παράγοντα του αλευρώδους είναι ιδιαίτερα μεταβλητά και πλαστικά. Αναπτύσσονται εξίσου καλά σε δροσερό και υγρό καιρό, καθώς και σε ζεστές και ξηρές συνθήκες. Οι ξηρές συνθήκες είναι ευνοϊκές για την αποίκηση, τη σποριοποίηση και τη διασπορά των σπορίων του παθογόνου. Η βροχή και οι σταγόνες νερού στην επιφάνεια του

φύλλου είναι δυσμενείς. Η ανάπτυξη της ασθένειας παρατηρείται τόσο υπό άρδευση όσο και στην απουσία της. Οι μύκητες διαχειμάζουν ως κλειστοθήκια ή μυκήλιο στα υπολείμματα φυτών.

Ο έλεγχος του αλευρώδους βασίζεται σε ένα σύνολο μέτρων καταπολέμησης:

Ανθεκτικές Ποικιλίες

Σε παγκόσμιο επίπεδο, γίνεται εντατική εργασία για τη δημιουργία ποικιλιών ανθεκτικών στον αλευρώδη. Αυτή είναι η πιο ριζική μέθοδος καταπολέμησης της ασθένειας γενικά. Για τα μήλα, έχουν ήδη δημιουργηθεί ανθεκτικές και λιγότερο ευαίσθητες ποικιλίες – Prima, Melrose, Stayman, Red Gold, Stark Delicious, Rumyana, κ.λπ. Στην πράξη, είναι επίσης διαδεδομένες ποικιλίες σίτου ανθεκτικές στον αλευρώδη – Enola, Aglika, Yantar, Vratsa, κ.λπ. Επίσης ανθεκτικές στον αλευρώδη είναι οι μακρόκαρποι αγγούρια που δημιουργήθηκαν τα τελευταία χρόνια για καλλιέργεια σε θερμοκήπιο – Kalunga, Luxury, Hudson, Almeria, Dante, κ.λπ. Για τον καπνό, τα ροδάκινα και τις πιπεριές, έχουν επίσης δημιουργηθεί ανθεκτικές ποικιλίες.

Πρόληψη

Περιορισμός της εξάπλωσης της λοίμωξης από τη μια σεζόν στην άλλη μέσω: εισαγωγής κατάλληλων αμειψισπορών; χειμερινού ψεκασμού των καρποφόρων δέντρων; σοβαρού κλάδεματος στα αμπέλια και τους κήπους; καταστροφής των εθελοντικών φυτών στα δημητριακά. Αγροτεχνικά μέτρα: σπορά και φύτευση έγκαιρα και σε καλά αεριζόμενες περιοχές; τακτική καλλιεργητική επεξεργασία του εδάφους; βέλτιστη χρονική στιγμή, ποσοστά σποράς και πυκνότητα φύτευσης; τακτική καλλιεργητική επεξεργασία του εδάφους; βέλτιστο καθεστώς άρδευσης; ισορροπημένη γονιμοποίηση; αφαίρεση μολυσμένων μερών φυτών; καθαρισμός των υπολειμμάτων φυτών στο τέλος της περιόδου βλάστησης.

Χημικός Έλεγχος

Μια μεγάλη γκάμα προϊόντων προστασίας φυτών (PPP) είναι εγγεγραμμένη στη χώρα. Εκτός από τα χημικά, είναι επίσης εγγεγραμμένα και βοτανικά μυκητοκτόνα, τα οποία παρέχουν καλή προστασία. Ανάλογα με την ενεργή ουσία και τον τρόπο δράσης τους (επιφανειακά, συστηματικά), τα PPP πρέπει να εναλλάσσονται. Το ίδιο προϊόν δεν πρέπει να χρησιμοποιείται περισσότερο από 2-3 φορές ανά σεζόν.

Περισσότερα για το θέμα:

Αλευρώδης στο Σιτάρι

Αλευρώδης σε Λαχανικά της Οικογένειας των Σολανιδών